

B o l g á r
H I R E K

A magyarországi bulgárok kétnyelvű hírlevele

2007. február

Цена 150 форинта • Ár: 150 Ft

2531

ORSZÁGOS IDEGENNYELVŐ KÖR
BUDAPEST

Български В Е С Т И

Вестник на българите в Унгария

В Б Р О Я
ч е т е т е

4 години
от живота на
българската
общност
в Унгария

Българско
републиканско
самоуправление

Bolgár Országos
Önkormányzat

2003-2007

февруари 2007 г.

Заслужава си да си българин

Уважаеми читатели,

На 4 март 2007 г. изтича мандатът на избраното през февруари 2003 г. Българско републиканско самоуправление (БРС). В края на председателския си мандат бих желал да представя накратко извършената през изминалите четири години работа, постигнатите резултати. Както е известно изборите през 2003 г. доведоха до съществени промени в състава на столичното и републиканското самоуправление, в които преобладаваща роля получиха представителите на Дружеството на българите в Унгария (ДБУ). В столичното самоуправление от избраните 9 делегати 7 бяха нови, а сред 21 члена на републиканското имаше 16 нови. Самоуправленията (републиканско, столично, местни) и ДБУ въведоха един съвсем нов стил и подход още в началото на четиригодишния си мандат, съгласувайки цялостната си дейност си в интерес на всичко българско. Една от най-важните задачи бе изграждането на тясно сътрудничество с ДБУ, като най-представителната обществена организация на българите в Унгария, както и преодоля-

ването на характерното за предишния период противопоставяне между двете организации. Сериозно изпитание се оказа натрупаният от предишното ръководство дълг от 6 000 000 форинта, който бе ликвидиран до края на септември 2003 г. Така възврънатото още през 2003 г. равновесие даде своите плодове и донесе поредица от положителни резултати за БРС и всички българи. През 2005 г. бяха стабилизиран новите институции, чието изграждане започна през периода 2003-2004 г. Превръщането на Българския културен дом в малцинствена институция бе сериозна стъпка по пътя на културната автономия, с която бе осигурено непрекъснатото функциониране на културния дом, театъра и танцовите състави. БРС оказва редовна помощ за издръжката и дейността на Българския културен дом чрез осигурените от държавния бюджет средства за малцинствените институции посредством Българското културно сдружение с идеална цел.

Реконструкцията на Българския културен дом бе стратегическа цел за Българското републиканско самоуправление през последните 4

години. От своя бюджет БРС подпомогна реконструкцията на Културния дом с 57.500.000 форинта. Благодарение на изключителното единство на самоуправленията и подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства успяхме да осъществим една задача, която осигурява за десетилетия напред една съвременна база за културния ни и обществен живот.

Българското републиканско самоуправление придава голямо значение на добрите контакти с всички български организации, художествени състави и местни български самоуправления. Ежегодна подкрепа оказваме на Българското младежко дружество, на Малко театро, на съставите Янтра, Мартеница и Зорница.

За подкрепа на самоуправленията в провинцията бе създаден специален фонд. Благодарение на това сътрудничество стана възможно и откриването на Паметника на българския градинар във Фелшьоожолца. На базата на сътрудничеството се градят отношенията с Българската православна църква и с Българския културен институт.

Érdemes bolgárnak lenni

Tisztelt olvasók!

2007. március 4-én lejár a 2003. februárban megválasztott *Bolgár Országos Önkormányzat* (BOÖ) mandátuma. Leköszönő elnökként szeretném önöknek röviden bemutatni az elmúlt 4 évben elért eredményeinket. Mint ismeretes a 2003. évi fővárosi és országos önkormányzati választások lényeges személyi változásokkal jártak és a *Magyarországi Bolgárok Egyesülete* (MBE) jelöltjeinek sikerét hozták. A fővárosi önkormányzat 9 tagja közé 7 új személy került be, az országos önkormányzatban pedig a 21 tag közül 16 lett új. Az önkormányzatok (országos, fővárosi, helyi önkormányzatok) és az MBE tevékenységüket egyeztetve, teljesen új stílusban és módon, elsődlegesen a bolgárság érdekeit szem előtt tartva kezdték meg a munkájukat a négyéves ciklus

elején. Fontos feladat volt az MBE-vel, mint a bolgárság legjelentősebb civil szervezetével való szoros együttműködés kialakítása, illetve a két szervezet közötti – az előző ciklusra jellemző – szembenállás megszüntetése. Nagy kihívás volt a BOÖ előző vezetése által felhalmozott közel 6.000.000,-Ft-os tartozás visszafizetése, amelyet 2003. szeptember végéig teljesítettünk. Az Országos Önkormányzat munkájában, a 2003. év folyamán visszanyert egyensúly meghozta a gyümölcsét. A BOÖ-nek a 2005. évben sikerült stabilizálnia azokat az új intézményeket, amelyek kiépítése a 2003-2004-es időszakban kezdődött. A Bolgár Művelődési Ház kisebbségi intézménnyé alakítása jelentős lépés volt kulturális autonómiánk kiépítése felé, ezzel megteremtettük a művelődési ház, a színház és a táncsoportok folyamatos működésének az alapját. Jelenleg rendszeres támogatást nyújtunk a Bolgár Művelődési Ház fenntartására és működésére az állami költségvetésből biztosított kisebbségi intézményi keret terhére a *Bolgár Művelődési Ház* révén.

A Bolgár Művelődési Ház felújítása az elmúlt 4 évben a BOÖ

Напълно бе обновено месечното издание на БРС »Български вести« (разширен обем, двуезичен и цветен вестник), което се радва на все по-голяма популярност. БРС продължи да издава списание »Хемус«, книги, един мултимедиен и един музикален компактдиск и създаде своя интернетна страница (www.bolgarok.hu). С подкрепата на БРС издателство »Напкут« издаде няколко български книги.

Една от най-важните задачи на БРС през изминалите 4 години бе поддържането и обучението на родния език. От 1 септември 2004 г. функционира, основаното от БРС Българско училище за роден език. То осъществява своята дейност със стабилен брой ученици в Будапеща и Дебрецен. Провежда се и обучение по български език за възрастни, а за най-малките Българското самоуправление в Зугло организира неделна детска градина. Всяка година републиканското и столичното самоуправление обявяват конкурс за стипендии за средно-

школци и студенти от общността. БРС подпомага според възможностите си и Българо-унгарското средно езиково училище »Христо Ботев«. В началото на лятото, съвместно с Българското младежко дружество, се организира езиков и фолклорен лагер за български и унгарски деца и младежи от цялата страна.

През изминалите години по инициатива на БРС и благодарение на усилията на председателите на местните самоуправления бяха създадени побратимени отношения между български и унгарски селища (Смолян и Киншпенц, Поликрайце и Халастелек, Горна Оряховица и Сигетсентмиклош, Свети Влас и VII район на Будапеща, Несебър и XVIII район и т.н.).

В тясно сътрудничество с ДБУ, съгласувайки културните планове на двете организации, бяха организирани традиционните български празници. Сред културните прояви особено място заема отбелязването на 90 годишнината от основаването на ДБУ през 2004 г. Съвместно със Столичното българ-

ско самоуправление на 12 февруари 2006 г. започна осъществяването на програмата »Нов дом«, която обогати живота на обновения Български културен дом с нови форми.

От краткото изложение става ясно, че дейността на БРС през периода 2003-2007 г. може да се нарече успешна. Зад нас са 4 години, които прибавиха нови черти към образа и оценката на българите в Унгария, 4 години, през които укрепихме културните си институции и единството на общността. Всеки, който има желание да твори и да направи нещо за общото дело, през изминалите четири години намери своето място сред нас. Изминалите четири години са резултат от всеотдайния труд на всички ни – представителите на републиканското, столичното и местните самоуправления.

И навярно успяхме да дадем вяра и надежда на възрастните, че си заслужава човек да се бори за съхраняването на нашата малка общност, и на младите, че си заслужава да си българин.

д-р Данчо Мусев
председател на БРС

stratégiai célkitűzése volt. Önkormányzataink példaértékű összefogásának, és a NEKH támogatásának köszönhetően sikerült megvalósítanunk ezt a célt és évtizedekre egy korszerű bázist teremteni kulturális és közösségi életünknek.

A BOÖ nagy hangsúlyt fektetett a jól működő kapcsolatrendszer kiépítésére valamennyi bolgár civil szervezettel, művészeti csoporttal és a helyi bolgár önkormányzattal. Évente működési támogatást nyújtottunk a *Bolgár Ifjúsági Egyesületnek*, a *Malko Teatrónak*, a *Jantra*, a *Martenica* és a *Zornica néptáncegyütteseknek*.

A vidéki önkormányzatok támogatására létrehoztuk a *Vidéki Alapot*. A fenti együttműködésnek köszönhetően Felsőzsolcán, a helyi települési és kisebbségi önkormányzattal felavattuk a *Bolgárkertész-émlékművet*.

Fontos megemlíteni még a *Bolgár Ortodox Egyházzal* és a *Bolgár Kulturális Intézettel* kialakított szoros együttműködést. Az önkormányzat havi kiadványa a *Balgarszki Vesztí* teljesen megújult (nagyobb terjedelmű, kétnyelvű és színes lett), és egyre nagyobb népszerűségnek örvend. A BOÖ folya-

matosan kiadta a *Haemus* irodalmi folyóiratot, kiadott több könyvet, egy multimédiás és egy zenei cd-t, létrehozta saját internetes oldalát (bolgarok.hu). Bolgár témájú könyvek kiadásában támogatta a *Napkút* Kiadót.

A BOÖ az elmúlt 4 éves ciklusban egyik legfontosabb feladatának tekintette az anyanyelv ápolását és oktatását. 2004. szeptember 1-jével megalapította a *Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolát*. Az iskola stabil diáklétszámmal folytatja a tevékenységét Budapesten és Debrecenben. A BOÖ felnőttek számára is szervez nyelvoktatást, a legkisebbek számára pedig a Zuglói Bolgár Önkormányzat támogatásával működteti a vasárnapi óvodát.

A Bolgár Országos Önkormányzat a Fővárosi Bolgár Önkormányzattal közösen minden évben ösztöndíjpályázatot ír ki a bolgár közösséghez tartozó középiskolások és egyetemisták számára. A BOÖ lehetőségeihez mérten támogatta és támogatja a *Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskolát és Gimnáziumot*. Nyár elején a BIE-vel hagyományos nyelvi és népművészeti tábort szervez.

Дружество на българите в Унгария

През 2004 г. Дружеството на българите в Унгария отбеляза своя 90 годишен юбилей. В чест на юбилея бе организирана научна конференция на тема »Българите в Унгария през погледа на Родината«. В нея взеха участие изследователи от България, които от години се занимават с проблемите на българската диаспора и на българите в Унгария. По време на тържествата бяха представени книгата на Райна Симеонова Харгитане »Градинарска култура и дейност на българските градинари в Унгария«, както и издадения от Дружеството на българите в Унгария компактдиск »Българи в Унгария«. Материалите от конференцията бяха издадени в отделен сборник.

Една от най-амбициозните задачи на ДБУ през изминалия период бе реконструкцията на Българския културен дом, който осигурява материалната база за културната и обществена дейност на най-старата и авторитетна българска организация в Унгария – казва председателят на ДБУ Димитър Танев.

Първият етап от реконструкцията завърши през октомври 2004 г., когато бе предадено обновеното фоайе. Това е лицето на културния дом. С разделянето на фоайето на две части домът бе разширен с нови

200 кв.м. Във втората фаза на реконструкцията се оформи приемната на хотела, напълно бяха обновени стаите, построен бе асансьор и беше преустроен ресторантът. Налице е една огромна стопанска единица, която осигурява бъдещето на следващите поколения българи в Унгария.

Библиотеката и канцеларията бяха преместени на втория етаж над предверието. На мястото на старата библиотека и канцелария бяха направени девет нови стаи. Тези дейности бяха осъществени в периода януари-април 2006 г. През

септември с.г. завърши реконструкцията на сцената, към която бе изградена и съблекалня.

Българският културен дом с директор Владимир Калицов е средище на културния и обществен живот на българската общност. Тук се празнуват традиционните и национални празници, всяка седмица провеждат своите репетиции и занятия танцьорите на Янтра и Зорница, театралното ателие на Малко театро.

От февруари 2006 г., в рамките на проекта »Нов дом« се организират редовни програми: кино клуб, литературно кафене, етнографски клуб, творчески клуб. И макар че всяко ново нещо трудно се въвежда, тези програми привличат все повече посетители и редовни почитатели. Кино клубът представя най-новата продукция – често, непосредствено сред първите прожекции в България – или произведения из класиката на българското кино. В литературното кафене се представят местни автори или писатели от България, както и нови книги. Интерес предизвиква Етнографският клуб, където се изработват тради-

A BOÖ az MBE-vel szorosan együttműködve, kulturális terveiket egyeztetve rendezte meg a tradicionális bolgár rendezvényeket, valamint számos más kulturális eseményt. Kulturális rendezvényeink között meghatározó jelentőségű volt az MBE 90 éves jubileumának megünneplése 2004-ben.

A Bolgár Művelődési Házban a Fővárosi Bolgár Önkormányzattal 2006. február 12-én elindított Új Ház projekt új formákkal gazdagította a felújított Művelődési Ház kulturális életét.

A fenti rövid összefoglalásból is kiderül, hogy a BOÖ tevékenysége a 2003-2007. évi ciklusban sikeresnek mondható. Mindenki, aki őszintén alkotni és tenni szeretett volna a bolgár közösségért, az elmúlt években megtalálta nálunk a helyét. Az elmúlt 4 év valamennyiünk – országos, fővárosi és helyi önkormányzati képviselők – őszinte és odaadó munkájának közös sikere.

Talán sikerült munkánkkal hitet és reményt adni öregeinknek, hogy érdemes küzdeni kis közösségünk megőrzéséért, valamint fiataljainknak, hogy érdemes bolgárnak lenni.

dr. Muszev Dancso

a BOÖ elnöke

Magyarországi

2004-ben a Magyarországi Bolgárok Egyesülete fennállásának 90. évfordulóját ünnepelte. A jubileum tiszteletére került megrendezésre A magyarországi bolgárok az anyaország szemével c. konferencia, amelyen olyan bulgáriai kutatók vettek részt, akik évek óta foglalkoznak a magyarországi bolgár diaszpóra kutatásával. Az ünnepségsorozat keretében került bemutatásra Hargitainé Szimeonova Rajna A magyarországi bolgár kertészek tevékenysége és kertkultúrája c. könyv és az MBE által kiadott Bolgárok Magyar-

ционни предмети, свързани с български празници: сурвачки, кукерски маски, мартеници.

Българският културен дом е място за представяне на гостуващи артис-

ти и музиканти: Родопския драматичен театър, Малия Статулова, Карандила, фолклорни състави. Той дава терен за изява и на най-младите: през 2006 г. бе открита ху-

дожествена изложба на Роберт Прегарт Паур, на когото бе присъдена първата стипендия за млади творци на Българското републиканско самоуправление.

Bolgárok Egyesülete

országban c. multimédiás CD. A konferencia anyaga külön kötetben jelent meg.

Az MBE egyik legfontosabb feladata az elmúlt időszakban a Bolgár Művelődési Ház rekonstrukciója volt, hiszen a művelődési ház biztosítja a legrégebbi és legtekintélyesebb magyarországi bolgár szervezet kulturális és társadalmi tevékenységének bázisát. A rekonstrukció első szakasza 2004 októberében fejeződött be, ekkor került átadásra a felújított előtér. Az előtér kétszintessé történt átalakításának köszönhetően a művelődési ház 200 m²-rel bővült. A rekonstrukció második fázisában a szálloda előtere és a szobák újultak meg, lift került beszerelésre és átépült az étterem. A könyvtár és az irodák átkerültek az előtér feletti emeletre,

és a régi helyükön kilenc új szoba került kialakításra. A negyedik szakaszban pedig megtörtént a színpad rekonstrukciója, amelyhez öltözőt is építettek.

A Bolgár Művelődési Ház a bolgár közösség kulturális és társadalmi életének a központja. Itt ünneplik meg a hagyományos és a nemzeti ünnepeket, itt próbál minden héten a Jantra és a Zornica táncegyüttes, és itt tartja színházi műhelyét a Malko Teatro.

2006 februárjától az *Új Ház Projekt* rendszeres programjai között van filmklub, irodalmi kávéház, néprajzi klub és alkotói klub, amelyek egyre több érdeklődőt vonzanak.

A Bolgár Művelődési Ház színpadán sok bolgár színművész és zenész is vendégszerepelt, köztük a Rodopei Drámai Színház művészei, Maria Sztatulova, a Karandila együttes és több népi együttes. A művelődési ház a legfiatalabbaknak is teret biztosít: 2006-ban itt nyílt meg Pregardt-Paur Róbert képzőművészeti kiállítása, akinek a Bolgár Országos Önkormányzat alkotói ösztöndíjat is odaítélt.

Янтра

Вече десет години танцов състав Янтра с ръководители Анна Салаи и Данчо Мусев събира малки и големи на български празници и на танцови срещи в цяла Унгария. Обучението на танцьорите започва от най-ранна възраст. Пет-шест годишните правят първите си танцови стъпки в детския танцов състав »Росица«. Наред с участията на международни фестивали, високите признания и награди, винаги едно от най-големите преживявания за членовете на групата е срещата с България. Ежегодните фестивали БУЛФЕСТ

са едни от най-представителните събития за българския фолклор. На тях наред с най-новата продукция на танцовите състави »Янтра« и »Росица« участват такива гости като Държавния ансамбъл за народни песни и танци »Филип Кутев«, Унгарския държавен ансамбъл с продукцията »Легенда за слънцето«, оркестри от Унгария и България.

В юбилейната година Държавна агенция за българите в чужбина удостои танцов ансамбъл »Янтра« с Почетна грамота за съществен при-

нос в популяризирането на българските национални традиции и обичаи в страните от Централна и Западна Европа, за успешно представяне в международни фолклорни фестивали и в чест на 10-годишнината от неговото основаване. Специален плакет и грамота получи съставът и на Галата на малцинствата, организирана от Унгарския институт за култура »за изключителни заслуги и постижения при запазване и разпространение на културните и езикови традиции на живеещата в Унгария българска общност«.

Táncegyütteseink

A **Jantra Néptáncegyüttes** már 10 éve vonzza a fiatalokat és az idősebbeket nemcsak a bolgár ünnepekre, hanem a magyarországi néptáncrendezvényekre is. A táncosok oktatása gyerekkorban kezdődik, az öt-hatévesek a Roszica Gyermek Néptáncegyüttesben sajátítják el az első táncleépéseket. A külföldi fesztiválokon való fellépések, a sok díj és kitüntetés mellett a csoport tagjai számára az egyik legnagyobb élmény mindig a Bulgáriával való találkozás.

A minden évben megrendezésre kerülő **BULFEST** az egyik legnagyobb bolgár néptánc- és népzenei esemény Budapesten. A rendezvényen a Jantra és a Roszica Néptáncegyüttes minden évben bemutatja legújabb koreográfiáit, és jeles vendégeket is meghív: a Bulfesten fellépett már a *Filip Kutev Bolgár Állami Népi Együttes*, a *Magyar Állami*

Népi Együttes a *Naplegenda* c. produkciójával és sok bulgáriai és magyarországi zenekar.

A jubileumi évben a Határon Túli Bolgárok Állami Hivatala díszoklevéllel tüntette ki a táncegyüttest a bolgár hagyományok és népszokások Közép- és Nyugat Európában való népszerűsítése terén elért eredményeiért, a nemzetközi folklórfesztiválokon való eredményes szereplésért és megalkulásának 10. évfordulója tiszteletére.

A Magyar Művelődési Intézet a Nemzetiségi gálán oklevéllel és emléklapokkal tüntette ki a táncegyüttest „*A magyarországi bolgár kisebbség anyanyelvi kulturális hagyományai megőrzése és továbbörökítése érdekében végzett kimagasló szakmai munkájáért*”.

Zorница

Фолклорната група Зорница е основана през март 2000 г. Тя обединява българи, които са родени и израсли в България и са се преселили в Унгария в зряла възраст. Въпреки ежедневните задължения, те отделят време и ентузиазъм, за да се докоснат чрез фолклора до родината, която им липсва.

Право

Един от постоянните съгътници на българските празници е оркестър «Право». Създаден през 1997 г. от Чила Борош и Атила Гера, оркестър

ът добива завършен облик през 2002 г. Младите музиканти изпълняват автентична и обработена българска, сръбска и македонска музика.

Мартеница

Танцовият състав «Мартеница» е създаден през 1982 г. и е първият фолклорен състав в Унгария, който изпълнява и популяризира българския фолклор. Професионалното си ниво танцорите поддържат с участия на фестивали на традиционната култура, селски празници, експедиции и квалификационни курсове в България. През изминалите години

са представяли Унгария и българи-те в Унгария, на множество фестивали и програми в България и в други страни.

Роуд сикс сакс

Четиримата саксофонисти – Виктор Тот, Имре Хааз, Милан Шоймоши и Габор Вайс – свирят за пръв път българска музика в спектакъла на Малко театро «Концерт от другата страна». Запленени от българските ритми, те ги вплитат в своите композиции и българският фолклор се превръща в неделима част от творчеството им.

Martenica

A Martenica Néptáncegyüttes 1982-ben alakult meg, ez volt az első néptáncegyüttes Magyarországon, amely színpadra állította és népszerűsítette a bolgár néptáncokat. Szakmai fejlődésük érdekében több alkalommal vettek részt hagyományőrző fesztiválokon, falusi ünnepeken, gyűjtőutakon, továbbképzéseken Bulgáriában. Magyarországot, illetve a magyarországi bolgarságot több jelentős hazai ill. külföldi fesztiválon, rendezvényen képviselték az elmúlt évek során.

Zornica

A Zornica Hagymányőrző Csoport 2000 márciusában alakult meg. Olyan bolgár asszonyok a tagjai, akik Bulgáriában születtek és nőttek fel, és felnőttkorukban kerültek Magyarországra. Mindennapos elfoglaltságaik ellenére időt szakítanak arra, hogy nagy lelkesedéssel foglalkozzanak hazájuk folklórával.

Pravo

A bolgár néptáncegyüttesek egyik állandó kísérőzenekara a Pravo zenekar. A zenekart 1997-ben alakította meg Boros Csilla és Gera Attila, amely a 2002. év végére érte el jelenlegi arculatát. A zenekar repertoárjába autentikus szerb, makedón és bolgár hangszeres, valamint énekes dallamok és saját feldolgozások is szerepelnek.

Road Six Sax

A négy szaxofonművész – Tóth Viktor, Haáz Imre, Solymosi Milán és Weisz Gábor első ízben a Malko Teatro *Koncert a másik oldalon* c. előadásában játszott bolgár zenét. Saját kompozícióikba is beleszővik a bolgár ritmust, amely megigézte őket, a bolgár folklór zenéjük elválaszthatatlan részévé vált.

Малко театро

Вече десет години Малко театро реализира своята концепция за малцинствения театър като жив елемент от ежедневието на общността. Важен компонент на спектаклите е българският език, но в работата им той не е единственият, макар и много важен компонент на принадлежност към националната култура. Със всеки свой спектакъл творците на Малко театро доказват, че единствено чрез алтернативното мислене, чрез цялостно отношение към културата може да се градят и предават истинските ценности.

През 2006 г. ДАБЧ награди художествения ръководител на Малко театро Габриела Хаджикостова с медал »Иван Вазов« за заслуги в разпространението на българската култура и 10 години от основаването на Малко театро. Спектаклите се характеризират с изключително жанрово разнообразие. Пет от тях (Упражнение по другост, Островитяни, Приказка за умни деца, Крокотак, Пеперуда) са представяни и на унгарски език, създадени са и четири двуезични спектакъла (Размисли и думи, Докосване, Концерт от другата страна, Вавилон 2005). С 22-ма участници и повече от 40 сътрудници театърът е близо 40 самостоятелни продукции. Неговата дейност се осигурява от създадената през 1997 г. Фондация за алтернативно изкуство. Дали работят с професионални актьори (спектакълът »...за свободата...« с участието на Петер Шерер и Йозеф Тот) или с деца, които системно обучават, професионализмът и изящният вкус личат във всяка проява на театъра и неговите творци.

По случай десетгодишнината от основаването на Малко театро бе издаден компактдиска »Концерт от другата страна« с музиката от едноименния спектакъл на трупата.

Malko Teatro

A **Malko Teatro** immár tíz éve valósítja meg a kisebbségi színházi koncepcióját a közösség mindennapjainak élő részeként. Előadásaik fontos alkotóeleme a bolgár nyelv, de a munkájukban a nemzeti kultúrához való tartozásnak nem az egyetlen, bár nagyon fontos eleme. A Malko Teatro alkotói minden előadásukkal bizonyítják, hogy csak az alternatív gondolkodással, csak a kultúrához való egyetemes hozzáállással lehet igazi értéket létrehozni és továbbadni. 2006-ban a Határon Túli Bolgárok Hivatala Ivan Vazov plakettel tüntette ki Hadzsikosztova Gabriellát, a Malko Teatro művészeti vezetőjét a bolgár kultúra terjesztésében szerzett érdemeiért. A színház által bemutatott produkciók műfaj szerinti megoszlása nagyon változatos. Közülük öt (*Gyakorlat a másság-*

ban, Szigetlakó, Mese okos gyerekeknek, Krokakandúr, Pil-langó) magyar nyelven is bemutatásra került, és négy két-nyelvű előadást is készítettek (*Gondolatok és szavak, Érintés, Koncert a másik oldalon, Babilon 2005*). A Malko Teatrohoz az elmúlt években sok művész csatlakozott. A színház 22 tagja és több mint 40 munkatársa segítségével eddig közel 40 önálló produkciót hozott létre. Tevékenységéhez a háttérrel az 1997-ben létrehozott Alternatív Művészeti Alapítvány biztosítja.

A Malko Teatro megalakulásának 10. évfordulója tiszteletére jelent meg a *Koncert a másik oldalon* című CD, amelyen a hasonló című előadás zenéjét tartalmazza.

Българска приказка

Българска приказка не е най-представителният спектакъл на Малко театро, но е един от спектаклите, който определят незаменимото му място в средите на българската общност. Той е пример за това как истинското изкуство се докосва до човека, поглъща го и го поставя в свое владение. Как от ежедневните неща могат да се извлекат неподозирани и вълнуващи, уж познати, а въздействащи като откритие прозрения. В »Българска приказка« деца ни разказват българските космогонични предмети, »играйки« си с предмети на традиционния бит, от които на сцената

оживяват животни и библейски образи. Малката (и по брой, и по възраст) трупна на театъра очевидно върши всичко това с огромна наслада, но много дисциплинирано, зад което прозира един неимоверен и много професионален труд. Малко театро редовно участва на Срещата на малцинствените театри и със своите продукции печели заслужено уважение сред професионалните среди. На Театралната среща на малцинствата в Унгария Аркус 2007 Малко театро получи наградата за юношески театър на роден език за спектакъла »Българска приказка«

Български ВЕСТИ

Издание на Българското
републиканско самоуправление,
1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция
Андреа Генат (главен редактор),
Моника Тютюнкova,
Светла Кьосева
Отговорен издател
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата
на Фонда за национални и
етнически малцинства в
Унгария и на Българските
самоуправления в IV, XIII, XV,
XVIII и XXIII район на
Будапеща и във Фелшъожолца,
Мишколц, Печ, Дебрецен,
Халастелек и Дунахарасти.

B o l g á r HÍREK

A Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41)
kiadványa
Szerkesztőbizottság
Genát Andrea (főszerkesztő),
Kjószeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi
Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért
Közalapítvány és az Újpesti, a XIII.,
a XV., a XVII. kerületi, a Soroksári,
a Felsőzsolcai, a Miskolci, a Pécsi,
a Debreceni, a Halásztelki és a
Dunaharaszti Bolgár Kisebbségi
Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
Globe Print Nyomda

Bolgár rege

A *Bolgár rege* a Malko Teatro egyik olyan előadása, amely meghatározza a színháznak a bolgár közösségben elfoglalt helyét. Jó példája annak, ahogy az igazi művészet megérinti az embert, ahogy hétköznapi tárgyakkal hihetetlen, izgalmas, tulajdonképpen ismert és mégis felfedezésként ható dolgot lehet létrehozni. A *Bolgár rege*ben gyerekek mesélnek nekünk a bolgár kozmogonikus elképzelésekről, népi tárgyakkal »játszva«, amelyekből állatok és bibliai alakok kelnek életre a színpadon. A színház kis társulata szemmel láthatóan hatalmas lelkesedéssel, de nagyon fegyelmezetten teszi mindezt, amiből komoly szakmai munkára lehet következtetni. A Malko Teatro rendszeresen részt vesz a Magyarországi Nemzetiségi Színházak Találkozásán, amelynek keretében idén a *Bolgár rege* c. előadás elnyerte a »Fiatalok az anyanyelvi színjátszásért« díjat.

Хемус

Списание за култура и обществен живот

В усилията си да намери брод между двата народа списание Хемус тъче тънки нишки (защото пътищата на единението вървят не само по големите магистрали и по скъпоструващи бетонни мостове). Именно тези тънки нишки, сътворени с обич и грижа, творците на списанието старателно усукват, за да ги превърнат в здрави гайтани. Гайтанът е елемент в украсата на българското традиционно облекло, проста усукана нишка, черна или бяла, която с изключителната си простота очертава класическата чистота и изисканост в ежедневието на българина. Такова е и списание »Хемус«.

Всеки елемент на културата е важен компонент на списанието – музиката и танцът, традицията и вярата, живото слово и духът на общността. Писаното слово регистрира

тези явления и ги издига в друга дименсия. Така те стават достояние не само на момента, не само на отделния човек или група хора. Чрез писаното слово човек е съпричастен на събития, чувства, преживявания, станали далече от него във времето или пространството.

Българската общност, вече 15 години поддържа тази форма на общуване и на културна зрялост, която вече с неделима част не само от нейното минало и настояще, но и нейно бъдеще.

По случай 15 годишния юбилей ДАБЧ удостои изданието с паметния медал »Иван Вазов« и грамота »за неговия съществен принос за съхраняване на националната идентичност на българите в Унгария, за развитието и задълбочаването на двустранното сътрудничество«.

Haemus

Kulturális-társadalmi folyóirat

Azon igyekezetében, hogy révet találjon a két nép között (mert az egység útjai nemcsak a széles autópályákon és a sok pénzbe kerülő betonhidakon át is vezetnek) a *Haemus* folyóirat vékony fonalakat fon. És ezeket a vékony fonalakat, amelyek szeretettel és gondoskodással készülnek, gondosan összesodorjuk, hogy erős *gajtan* (paszomány) váljon belőlük. A gajtan a bolgár népviselet eleme, egy egyszerűen összesodort fonalé, fekete vagy fehér, amely tökéletes egyszerűségével a klasszikus tisztaságot és finomságot hangsúlyozza a bolgár ember mindennapjaiban. Ilyen a *Haemus* folyóirat is.

A kultúra minden eleme fontos alkotórésze a folyóiratnak – a zene és a tánc, a hagyomány és a hit, az élő szó és a közösség szelleme. A leírt szó rögzíti ezeket a jelenségeket és

más dimenzióba helyezi őket. Így nem csak a pillanat, az egyes emberek vagy emberek egy csoportja számára lesznek hozzáférhetőek. A leírt szó által az ember a tőle időben vagy messze bekövetkező események, érzések, élmények részesévé válik.

A bolgár közösség már 15 éve fenntartja a párbeszéd és a kulturális érettség ezen formáját, ami már nemcsak múltja és jelene, hanem jövője elválaszthatatlan részét is képezi.

A 15 éves jubileum alkalmából a Határon Túli Bolgárok Állami Hivatala Ivan Vazov emlékéremmel és oklevéllel tüntette ki a folyóiratot „a magyarországi bolgárok nemzeti identitásának megőrzésében, a kétoldalú együttműködés fejlesztésében és elmélyítésében betöltött szerepéért”.

Издания

Деветдесет годишнината от основаването на Дружеството на българите в Унгария бе отбелязано с две издания.

Книгата на Райна Симеонова Харгитаине »Градинарска култура и дейност на българските градинари в Унгария« с двуезично издание и съдържа подробна библиография на текстове на унгарски автори за българското градинарство, статии и книги, публикувани от края на XIX в. насам. Тези оригинални текстове са представени от авторката, систематизирани в няколко раздела, обобщаващи основните елементи на българското зеленчукопроизводство, дейността на българските градинари в различните райони на Унгария. Отделно са анализирани книгите на унгарски учени за българското градинарство и влиянието му върху унгарското зеленчукопроизводство.

Компактдиск »Българи в Унгария«

В компактдиска »Българи в Унгария« е дигитализиран архивът на тукашната общност. Материалите в компактдиска са разделени в пет части. В раздела Българи в Унгария, наред с многобройния снимков и видеоматериал, са представени в дигитализирана форма и три книги (Пенка Чангова Менхарт: Под слънцето на Унгария, д-р Тошо Дончев: Българи от ново време, Александър Гюров: Единадесетвековно присъствие на българите в Унгария). Отделен раздел представя Българската православна църква, Българо-унгарското училище, Дружеството на българите в Унгария (в рамките на което са представени още Българското младежко дружество, Малко театро и танцовите състави Янтра и Росица). В последната част, посветена на Българското републиканско самоуправление, са представени изданията на българите в Унгария, както и българските предавания по радиото и телевизията.

През изминалия четиригодишен цикъл Българското републиканско самоуправление подпомага изданията на български автори от България и Унгария, осъществени от издателство Напкют.

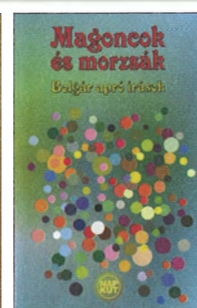
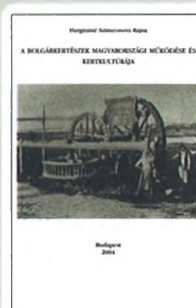
Станислав Стратиев
Другаде

Български едноминутки, 2003

Светослав Стойчев
Кредо, 2005

Пламен Павлов – Йордан Янев
Кратка история на българите
(От началото до наши дни), 2005

Саморасляци и трохи
Български кратки форми, 2006

Az önkormányzat támogatásával megjelent könyvek

Sztaniszlav Sztratiev: Másutt Bolgár egypercesek, 2003

Sztójcsev Szvetoszlav: Credo, 2005

Plamen Pavlov-Jordan Janev: A bolgárok rövid története (A kezdetektől napjainkig), 2005

Magoncok és morzsák Bolgár apró írások, 2006

Kiadványok

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete megalakulásának 90 éves évfordulójára két kiadvány jelent meg.

Hargitainé Szimeonova Rajna *A magyarországi bolgár kertészek tevékenysége és kertkultúrája* kétnyelvű kiadvány, és részletes bibliográfiát is tartalmaz a magyar szerzőknek a bolgárkertészetről írt cikkeiről és könyveiről, amelyek a XIX. század végétől napjainkig jelentek meg. A különböző fejezetek a bolgár rendszerű zöldségtermesztés alapvető elemeivel, valamint a bolgár kertészeknek Magyarország különböző vidékein végzett tevékenységével foglalkoznak. A szerző elemzi a magyar tudósok bolgárkertészetről szóló könyveit és a bolgárkertészetenek a magyar zöldségtermesztésre gyakorolt hatását is.

A *Bolgárok Magyarországon* c. CD-n a magyarországi bol-

gárok archívuma került digitalizálásra. A CD-n található anyag öt fejezetre van bontva. A Bolgárok Magyarországon c. részben a nagyszámú fénykép és a videóanyagok mellett három könyv (*Menyhártné Penka Csangova: Magyar nap alatt, dr. Doncsev Tosó: Új idők bolgárai és Gjurov Alekszandar: Tizenegy évszázados bolgár jelenlét*) digitalizált változata is megtalálható. Külön fejezet foglalkozik a Bolgár Pravoszlav Templommal, a Bolgár-magyar iskolával, a Magyarországi Bolgárok Egyesületével, amelyben a Bolgár Ifjúsági Egyesület, a Malko Teatro, valamint a Jantra és a Roszica Táncegyüttes is bemutatásra kerül. Az utolsó részben, amely a Bolgár Országos Önkormányzatról szól, a magyarországi bolgárok kiadványairól és a bolgár nyelvű rádió- és TV műsorokról is találhatnak információt az érdeklődők.

Az elmúlt négy év során a Bolgár Országos Önkormányzat támogatta bulgáriai és magyarországi bolgár szerzők műveinek megjelenését, amelyek a Napkút Kiadó gondozásában láttak napvilágot.

Български самоуправления

Фелшőжолца

Фелшőжолца се намира край Мишколц, големият градски център привлича българските гурбетчии с пазара си и възможностите да продават продукцията си. Първите български заселници, група от 30-40 души, пристигат тук в края на 30-те години на миналия век, наемат земя и създават градинарски стопанства. Коренните жители на Фелшőжолца помнят промяната, която внасят българските преселници в живота на селището: те не само утвърждават една нова, градинарска култура. С трудолюбието и старанието си научават местните хора на постоянство и труд.

На 22 октомври 2005 г. във Фелшőжолца, Унгария, бе открит паметник на българския градинар, увековечаващ паметта на онези българи, които са оставили трайна следа в развитието на селскостопанската култура на Унгария, за пръв път са въвели т.нар. поливно градинарство. В продължение на десетилетия през XIX и XX век те

са произвеждали огромната част от зеленчуковата продукция в страната и са създали трайно и добро име на българите. Вдигането на паметника е резултат от усилията на местното българско самоуправление с председател Майор Адамне, което успя да привлече много институции, спонсори и дарители, да запази много хора и да доведе докрай започнатото дело. След тригодишен труд, днес, тяхното дело се увенча с успех – пред нас е първият в Средна Европа паметник на българския градинар.

Композицията е разположена в двора на местния замък, където е живяло и земевладелското семейство, приело за пръв път българските гурбетчии. В унисон с архитектурната среда, той е изпълнен в класически стил: елегантна колона, а до нея на отделен постамент е разположен грифон – символ на общите древни корени на българи и унгарци. Цялото произведение е направено от врачански камък, специално доставен от България за целта.

Bolgár önkormányzatok

Felsőzsolca

Felsőzsolca Miskolchoz közel fekszik, így a kertészeknek lehetőségük volt a nagy város piacain értékesíteniük a termést. Az első bolgár betelepülők a múlt század 30-as éveinek végén érkeztek ide. A tősgyökeres felsőzsolcaiak még emlékeznek arra, hogy a bolgárok nemcsak új kertkultúrát honosítottak meg, hanem munkaszeretettelük és szorgalmukkal is kitűntek.

2005. október 22-én Felsőzsolcán felavatták a bolgárkertész-emlékművet, amely azoknak a bolgároknak az emlékét örökíti meg, akik nagyban hozzájárultak a magyarországi mezőgazdasági kultúra fejlesztéséhez. A XIX. és a XX. században ők termesztették a mezőgazdasági termékek nagy

részét és ők alapozták meg a bolgárok jó hírnevét az országban. Az emlékmű felállítása a helyi bolgár önkormányzat erőfeszítéseinek eredménye, amelynek sikerült maga mellé állítania több intézményt, szponzort és adományozót a nemes cél érdekében. Három év munkája eredményeképpen sikerült felállítaniuk az első bolgárkertész-emlékművet Közép-Európában.

A klasszicista stílusú elegáns oszlopból és mellette külön alapon álló griffmadárból álló kompozíció a helyi kastély kertjében kapott helyet. Az alkotás vracai kőből készült, amelyet Bulgáriából szállítottak ide.

Български самоуправления

Българското самоуправление в Зугло

стана инициатор за организиране на неделни занимания за деца от 3 до 6 годишна възраст. В продължение на една година занятията се провеждаха в Дома на малцинствата в Зугло в специално обзаведена за целта стая.

Българското самоуправление в VIII район

на Будапеща откри паметна плоча в училището на ул. Бела Шомоди, където се е помещавало Българското училище в Будапеща от 1935 до 1940 г. Тържеството се състои в Деня на Съединението на България 6 септември, през 2005 г. Българите от района поддържат тези създадени преди десетилетия контакти. Училището на ул. Бела Шомоди често дава терен за проявите на местното българско самоуправле-

ние и за организиране на съвместни дейности. През 2004 г. с гостуване на Шуменския музей »Лайош Кошут« бе открита изложба по случай 110 години от смъртта на видния унгарски политик и идеолог на освободителната борба от 1848-1849 година.

Българското самоуправление в Дебрецен

участва активно в културния живот на града. Много важен елемент са традиционните връзки между Дебрецен и Шумен, които имат дълбоки исторически корени и дълга история. С излизането на българското малцинство на културната карта на града тези отношения навлизат в нова фаза. По случай областния празник Областното събрание на областта Хайду-Бихар присъди Малцинствена награда на Димитранка Мишколци, председател на Българското самоуправление в Дебрецен, за многогодишната ѝ дейност за съхраняването на българската култура.

Köszönet a támogatóknak

2003-2007 között a Bolgár Művelődési Ház felújítására összesen **155 039 980 Ft** támogatás gyűlt össze. A Bolgár Országos Önkormányzat 57 500 000 Ft-tal, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat 35 670 000 Ft-tal, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal 24 929 460 Ft-tal járult hozzá a rekonstrukció költségeihez, a fennmaradó összeggel pedig a XIII. kerületi, a Ferencvárosi, a Belváros-Lipótváros V. kerületi, a Csepeli, a XVI. kerületi, a Zuglói, az I. kerületi, a III. kerületi, az Újpesti, a XXII. kerületi, a Szigetszentmiklósi, a Soroksári, a XII. kerületi, a XI. kerületi, a VIII. kerületi, a XIX. kerületi, a Dunaharaszti, a Halásztelki, a XV. kerületi és a Felsőzsolcai Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatta az építkezést.

Bolgár önkormányzatok

A Debreceni Bolgár Önkormányzat aktívan részt vesz a város kulturális életében, és ápolják a kapcsolatot bulgáriai testvérvárosukkal, Sumennel is. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése idén a megye napján Kisebbségi Díjat adományozott Miskolczi Dimitrankának, a Debreceni Bolgár Kisebbségi Önkormányzat elnökének a bolgár kultúra ápolása érdekében több évtizeden keresztül kifejtett tevékenységéért.

A Zuglói Bolgár Önkormányzat kezdeményezésére indultak meg a vasárnapi óvodai foglalkozások 3-6 éves gyerekek számára. A foglalkozásokra egy évig a zuglói Kisebbségek Házában került sor, a külön erre a célra berendezett szobában.

A VIII. kerületi Bolgár Önkormányzat emléktáblát helyezett el a Somogyi Béla utcai iskola falán, ahol 1935 és 1940 között helyet kapott a budapesti bolgár iskola. Az ünnepségre 2005. szeptember 6-án, Bulgária egyesítésének napján került sor. A kerületben élő bolgárok tartják az évtizedekkel előtt kialakult kapcsolatot. A Somogyi Béla utcai iskola gyakran biztosít helyet a helyi bolgár önkormányzatnak közös rendezvények szervezéséhez. 2004-ben a sumeni Kossuth Lajos Múzeum anyagából kiállítás nyílt a neves magyar politikus és ideológus halálának 110. évfordulója tiszteletére.

Българо-унгарско средно езиково училище »Христо Ботев«

Още от момента на създаването си българското училище в Унгария (което за кратко време има филиали в Пейч и Мишколц), е израз на добрата политическа воля на двете държави. Със съдействието на българския генерален консул Столичното кметство разрешава създаването на училище за българските деца и на 25 февруари 1918 г. то започва занятия.

Първата сграда на училището е на историческата за българската общност улица Лоняи, където се е помещавало най-напред и седалището на Дружеството и е бил устроен първият български параклис. По случай 75 годишнината от основаването на училището през 1993 г. там бе поставена паметна плоча.

До края на Втората световна война училището е било поддържано от общността. Събирали са се дарения за отоплението, дори за облекло и издръжка на по-бедните деца.

След войната българското министерство на образованието поема грижата по издръжката на училището: изпраща учители, поддържа

сградата. Към училището се създава детска градина, а през 1981 г. то се обогатява и с гимназиален курс. От преместването му на ул. Байза към него работи и пансион.

През 1992 г. бе подписано споразумение между двете просветни министерства за съвместната му издръжка. Това даде възможност да се направят стъпки за по-добрата му интеграция в унгарската среда с въвеждане на дванадесеткласно обучение, което завършва с полагане на зрелостни изпити, съобразени както с българските, така и с унгарските изисквания за завършване на средно образование. След успешното завършване на училището зрелостниците получават българска диплома с превод на унгарски език, която се признава от двете страни и не е необходимо по-нататъшното ѝ легализиране. Желаетелите да продължат образованието си във ВУЗ-овете в Унгария имат възможност да положат зрелостни изпити съгласно унгарските образователни изисквания. Полученият сертификат за положения унгарски зрелос-

тен изпит с неразделна част от българската диплома. Българската държава осигурява стипендии във висши учебни заведения за деца от българските общности зад граница.

Днес училището разполага с добра материална база с компютърни и езикови кабинети, с добро обучение по чужд език и квалифицирани преподаватели.

Българското училище е един от стълбовете на българската общност. В него децата усвояват не само езика, а се научават да бъдат българи – българи в Унгария, българи в Европа, българи навсякъде по света.

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium

A magyarországi bolgár iskola (amelynek rövid ideig kihelyezett tagozata működött Pécsen és Miskolcon is) létrehozása pillanatától a két állam politikai jó szándékának kifejezője. A bolgár főkonzul közbenjárására a Fővárosi Polgármesteri Hivatal engedélyezi az iskola létrehozását a bolgár gyerekeknek, ahol 1918. február 25-én megkezdődik a tanítás.

Az iskola első épülete a Lónyay utcában volt, ahol az Egyesület székhelye és az első bolgár kápolna is működött. A II. világháborúig az iskolát a közösség tartotta fenn, adományokat gyűjtöttek a fűtésre, sőt a szegényebb gyerekeknek ruhára és ellátásra is. A háború befejezése óta a bolgár oktatási minisztérium az iskola fenntartója, és a tanárok is Bulgáriából érkeznek. Az iskola mellett óvoda is működik, és 1981-től gimnáziumi oktatás is folyik.

1992-ben a két ország oktatási minisztériuma egyezményt írt alá az iskola közös fenntartásáról. Ez lehetőséget teremtett az iskolának a magyar környezetbe való jobb integrálására. A tizenkettedik osztály elvégzése után az érettségizők bolgár érettségi bizonyítványt kapnak, amelyhez magyar fordítás is tartozik. A bizonyítványt mindkét országban elismerik. A magyar felsőoktatási intézményekben továbbtanulni szándékozók pedig magyar érettségi vizsgát is tehetnek, az erről kapott bizonyítvány a bolgár érettségi bizonyítvány elválaszthatatlan részét képezi.

A bolgár iskola a magyarországi bolgár közösség egyik alappillére. A gyerekek nemcsak a nyelvet sajátítják el ott, hanem megtanulnak bolgárrá válni – magyarországi bolgárrá, európai bolgárrá, bolgárrá bárhol a világon.

Българско училище за роден език

Българско училище за роден език бе създадено през 2004 г. от Българското републиканско самоуправление като продължение на т. нар. Съботно училище. В него се изучава български език и народознание в групи според възрастта и нивото на владеење на български език. Занятията се провеждат в сградата на Българското републиканско самоуправление, в специално уредена за целта класна стая.

В обучението вземат участие деца в училищна възраст, които учат в унгарски училища. Обучението се признава официално в рамките на унгарската образователна система и може да бъде вписано в свидетелството за завършен клас, издавано от унгарското училище по желание на ученика. Ученици от гимназиалния курс имат право да се явят на зрелостен изпит по български език, който се вписва в унгарската им диплома.

Въпреки ограничения брой часове децата от Българското училище за роден език усвояват добре майчиния език. Българската общност се старае да създава и съответната езика среда, в която те да могат да използват знанията си. Мнозина от възпитаниците на училището посещават и занятията на танцовите състави »Росица« и »Янтра«, вземат уроци по българска музика и фолклорно пеене, участват в представленията на »Малко театро«. През 2006 г. бе организирана учебна екскурзия в България, по време на която учениците се запознаха със забележителностите на българската столица и посетиха Рилския манастир.

Българското училище за роден език се стреми да раз-

пространи своята дейност и върху останалите поколения от общността. Функционира курс за възрастни. С подкрепата на Българското самоуправление в Зугло е открита неделна занималня за най-малките – деца от три до шест годишна възраст. В платените курсове по български език всеки може да положи основите или да затвърди и развие знанията си по български език и култура.

Фондация Про скола булгарика

организира детски и младежки програми за българската общност. През изминалите години Фондацията организира празнуването на Деня на детето, подпомага със средства стипендиите на БРС за ученици от средни и висши училища, екскурзията на Българското училище за роден език в България. Фондация Про скола булгарика се издържа от спонсорски дарения, участие в конкурси и 1% от данъците на дарителите.

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolát 2004-ben hozta létre a Bolgár Országos Önkormányzat az ún. Szombati iskola folytatásaként. Az iskolában bolgárnyelv- és honismeret-oktatás folyik életkor és nyelvtudás szerinti csoportokban. A foglalkozásokat a Bolgár Országos Önkormányzat épületében, a kifejezetten erre a célra kialakított tanteremben tartják. Az oktatásban olyan gyerekek vesznek részt, akik magyar iskolákban tanulnak. A nyelvoktató iskolában szerzett osztályzatot a tanulók beíratthatják a magyar iskolában kapott év végi bizonyítványukba. A gimnazisták érettségi vizsgát tehetnek bolgár nyelvből, amelynek eredménye bekerül a magyar érettségi bizonyítványukba.

Az alacsony óraszám ellenére a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola tanulói jól elsajátítják a bolgár nyelvet. A bolgár közösség pedig igyekszik olyan nyelvi környezetet biztosítani nekik, ahol használhatják a tudásukat. 2006-ban az iskola

tanulmányi kirándulást szervezett Bulgáriába, amely során a gyerekek megismerkedtek Szófia nevezetességeivel és megtekintették a Rilai kolostort.

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola igyekszik kiterjeszteni a tevékenységét a közösség más nemzedékeire is. Felnőtteknek szóló nyelvtanfolyamot is szervez, valamint a Zuglói Bolgár Önkormányzat támogatásával vasárnapi óvoda is működik a legkisebbeknek.

A **Pro Schola Bulgarica Alapítvány** gyermek- és ifjúsági programokat szervez a bolgár közösségnek. Az elmúlt években az alapítvány rendezte meg a gyereknapot, anyagi támogatást nyújtott a BOÖ által folyósított ösztöndíjakhoz és a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola bulgáriai tanulmányi kirándulásához. Az alapítvány adományok, pályázatok és az adó 1%-ból befolyt összeg segítségével végzi a tevékenységét.

Българска православна община Български православен храм »Св. св. Кирил и Методий«

На 26 ноември 2006 г. в Българския православен храм »Св. св. Кирил и Методий« бе отпразнуван троен празник: 90 години от основаването на Църковно-училищното настоятелство, 75 години от построяване на църквата и 50 години от нейното освещаване. През 1930 г. Будапещенската столична община подарява на българската общност един парцел на улица »Вагохид«. Не след дълго по планове на архитекта Аладар Аркаи започва строежът на църквата, която след една година е вече готова. Средствата за строежа са осигурени изцяло от живеещите в Унгария българи, като от техните доброволни дарения са събрани 70 хиляди пенгьо. С изграждането на църквата Ференцварош се превръща в духовен и културен център на българите. Повече от 75 години църквата възплъщава сплотеността на българите в Унгария, символ на едно живо, дейно малцинство. Освен че е важен паметник в историята на архитектурата, тя е и център на Западно-европейската българс-

ка епархия. Църквата носи името на българските светци и създатели на славянската азбука Св. Кирил и Св. Методий, канонизирани и от римокатолическата църква като светци-покровители на Европа.

Българската църква е средище на оживен културен и обществен живот. Тук се празнуват традиционните български и православни празници Трифоновден, Гьргьовден, Великден, Коледа.

Българският храм редовно отваря вратите си за детски програми: всяка година Микулаш раздава тук подаръци на децата, а в началото на септември в църковния двор се открива новата учебна година в Българското училище за роден език.

Всяка първа сряда от месеца тук се провеждат срещите на Клуба на пенсионерите, който се посещава вече години наред от най-възрастните членове на общността.

Църковно настоятелство

Иван Караулиев – председател
Иван Мицов
– заместник председател
Отец Стефан Мамаков
Иван Тютюнков
Димитър Кушев
Никола Кушев
Димитър Танев

Подгласници

Иван Удварев
Петър Байчев

Контролна комисия

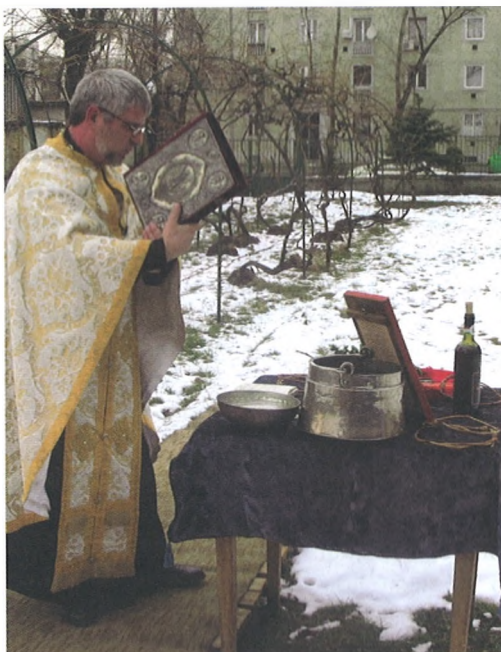
Николай Велков – председател
Екатерина Златарева
Моника Тютюнкова

Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom

November 26-án hármask ünnepet ünnepelt a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom: az Iskolai és Egyházbizottság megalakulásának 90., a templom felépítésének 75. és felszentelésének 50. évfordulóját. A székesfőváros 1930-ban telket adományozott a bolgároknak a Vágóhíd utcában. Nem sokkal később Árkay Aladár tervei alapján megkezdődik a templom építése, amely egy év alatt el is készült. Az építkezés költségeit teljes egészében a Magyarországi bolgárok fedezték, adományaikból hetvenezer pengő gyűlt össze. Az ortodox templom megépülésével a Középső-Ferencváros vált a bolgár kisebbség kulturális és szellemi központjává. A templom több mint 75 éve a magyarországi bolgárság összetartozásának megtestesítője, egy élő, tevékeny kisebbség szimbóluma. Az építészettör-

tényleg fontos műemlék egyben a bolgár ortodox egyház Közép- és Nyugat Európai egyházmegyéjének központja is. A templom a bolgár egyház szentjeinek, a szláv írásbeliség megalapozóinak – Szent Cirill és Metód – nevét viseli, akiket a római katolikus egyház Európa védőszentjeivé avatott. A bolgár templom élénk kulturális és társadalmi élet színtere. A közösség itt ünnepli az olyan hagyományos bolgár és egyházi ünnepeket, mint Szőlőmetsző Trifon és Szent György-napja, húsvét és karácsony. A templom kiváló akusztikájával koncertek megrendezését is lehetővé teszi – fellépett itt már az Éva Kvartett és több gyermek- és egyházi kórus.

A bolgár templom rendszeresen színhelye gyerekrendezvényeknek is: a Mikulás minden évben itt osztja szét ajándé-

kait a legkisebbeknek, szeptember elején pedig a templom udvarán zajlik a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola tanévnnyitó ünnepsége.

Minden hónap első szerdáján itt tartják a nyugdíjasklubot, amelyet a közösség legidősebb tagjai évek óta rendszeresen látogatnak.

Az Egyházbizottság tagjai

Karailiev Iván – elnök
Micov Iván – elnökhelyettes
Mamakov Sztefan, lelkész
Tyutyunkov Iván
Kusev Dimiter
Kusev Nikola
Tanev Dimiter

Póttagok

Udvarev Iván
Bajcsev Péter

Ellenőrző Bizottság

Velkov Nikolaj
Zlatareva Ekaterina
Tyutyunkova Mónika

Побратимени селища

Българските самоуправления по места активно съдействат за установяване и развитие на отношенията на местно ниво. През изминалите години бяха подписани редица споразумения за побратимяване на български и унгарски селища. Така местните български организации изиграват своята роля на мост между България и Унгария.

Договорът за побратимяване между **Сигетсентмиклош и Горна Оряховица** бе подписан през 2004 г. Отношенията между двата града се развиват непрекъснато, всяка година техни представители нееднократно гостуват в побратимения град.

Връзките между **Поликрайще и Халастелек**, поддържани вече десетилетия благодарение на българските преселници, бяха затвърдени с договор за побратимяване, който разкрива нови възможности за по-нататъшното сближаване между двете селища.

Според договора, сключен между **Софийската община Средец и VI район на Будапеща Терезварош**, двете страни имат амбицията да осъществят плодотворни отноше-

ния, които включват оживени туристически връзки, размяна на административен опит, осъществяване на контакти между училищата, откриване на ресторант »Будапеща« в София и др.

Побратимените отношения между **Смолян и Кишпеш** се обогатяват всяка година с нови програми. Техен постоянен елемент е организирането на почивка за деца на разменна основа, както и програми, свързани със зацитата на населението при катастрофи.

Един от най-внушителните проекти, който предстои да бъде осъществен в резултат на подписаното споразумение за побратимяване между **Созопол и Йожефварош** е осъществяването на изложба на Музея на Созопол, който притежава най-бо-

гатата керамична колекция от средновековието, в Будапеща.

Един от най-големите успехи на Българското самоуправление в VII район на Будапеща е създаването на побратимени отношения между българското черноморско селище **Свети Влас и Ержебетварош**. Споразумението предвижда развитие на контактите в областта на културата, изкуството, спорта, образованието; обмяна на опит между кметствата, по въпросите на инфраструктура, опазване на околната страна и др.

Побратимени отношения ще бъдат установени и между **Фелшъожолца и село Драганово**, откъдето произлизат местните българи.

Testvérvárosok

Szigetszentmiklós és Gorna Orjahovica 2004-ben írta alá a testvérvárosi megállapodást. A két város közötti kapcsolatok folyamatosan fejlődnek, a települések képviselői évente többször is ellátogatnak egymás városába.

Halásztelek és Polikraiste a bolgárok által eddig is ápolt hagyományos kapcsolatokat szentesítette a testvérvárosi megállapodással, amelynek keretében még több lehetőség nyílik a két település közötti kötelékek szorosabbra fűzésére.

A **szófiai Sredec kerület és Budapest VI. kerület-Terézváros** közötti szerződés értelmében a két fél arra törekszik, hogy gyümölcsöző kapcsolatokat alakítsanak ki, amelyek magukban foglalják a turizmust, a közigazgatási tapasztalatcserét, az iskolák közötti kapcsolatok létrehozását és Szófiában Budapest étterem megnyitását, stb.

A **Szmoľjan és Kispest** közötti testvérvárosi kapcsolatok minden évben újabb programokkal bővülnek. Állandó programként nyaranta csereüdülést szerveznek gyerekeknek, valamint a katasztrófavédelmi programokat is szerveznek nekik.

Az egyik legnagyobb projekt, amelyet **Szozopol és Józsefváros** készül megvalósítani az aláírt testvérvárosi szerződés eredményeképp, a Szozopoli Múzeum gazdag középkori kerámiakollekciójának Budapesten történő kiállítása.

Az Erzsébetvárosi Bolgár Önkormányzat tevékenységének egyik legnagyobb eredménye a fekete-tengeri üdülőhely **Szveti Vlasz és a VII. kerület** testvérvárosi megállapodása, amelynek legfőbb célkitűzései a kulturális, művészeti, sport- és oktatási kapcsolatok fejlesztése, az önkormányzatok tapasztalatcseréje az infrastruktúra, a környezetvédelem stb. területén.

Felsőzsolca város a közeljövőben készül testvérvárosi megállapodást kötni **Draganovóval**, ahonnan a városban élő bolgárok származnak.

БУЛФЕСТ Лято

Регионални срещи на българите от съседните страни

Всяка година в началото на лятото се провежда танцовият лагер на »Росица« и »Янтра« във Фертьод. Краят на проявата се ознаменува с големи концерти във Фертьод и Шопрон.

Българското самоуправление в Шопрон си е поставило за цел да стане регионален център на българите от съседните страни. На територията на Австрия и Словакия живеят много българи. Всички те, както и българите в Унгария, произхождат от един и същи регион в България – това е търновският регион и най-вече с. Поликрайце. За тази цел веднъж или два пъти годишно се организират срещи, на които присъстват и българите от съседните страни. Най-подходящият момент за това се оказва поредицата от концерти под наименованието **БУЛФЕСТ лято**, с които завършва танцовия лагер на съставите »Росица« и »Янтра«. През последните години проявата се посещава от близо 50 души от Словакия, около 20 души от Австрия и 50-60 души българи от Будапеща и от района на Шопрон.

BULFEST Nyár

A régióban élő bolgárok találkozója

Minden évben nyár elején kerül megrendezésre a Jantra és a Roszica táncegyüttes tábora Fertődön. A tábor a Fertődön és a Sopronban szervezett nagy koncertekkel zárul.

A Soproni Bolgár Önkormányzat céljából tűzte ki, hogy a szomszédos országokban élő bolgárok regionális központjává váljon. Ausztriában és Szlovákiában sok bolgár él, akik Bulgária ugyanazon régiójából – Veliko Tirnovo környékéről – származnak, mint a magyarországi bolgárok. A regionális találkozóra nagyon jó alkalmat kínál a BULFEST Nyár elnevezésű rendezvénysorozat, amelynek keretében Fertődön gálakoncertet ad a Jantra és a Roszica táncegyüttes, valamint meghívott vendégeik. Az elmúlt években egyre több bolgár érkezik a rendezvényre Szlovákiából, Ausztriából, Budapestről és Sopron környékéről.

»Български вести«

»Български вести« е месечно информационно издание на Българското републиканско самоуправление, в което в достъпна форма можете да намерите актуална информация за събитията в общността и в България. Вестникът се разпраща на близо 1300 адреса в цялата страна. През последните години се полагат големи усилия за естетичното оформление и качествено списване на изданието, което от 2003 г. предлага информация на два езика. Богатият текстов и снимков материал, детската страница, страницата за домакия, културните новини го правят истинско семейно издание, което има място във всеки български дом, във всеки приятелски дом.

A Bolgár Hírek a Bolgár Országos Önkormányzat havi információs kiadványa, amelyben az olvasók aktuális információt kapnak a közösségben zajló és a bulgáriai eseményekről. Az újság közel 1300 címre jut el az egész országban. Az elmúlt években nagy változások következtek be a 2003 óta két nyelven megjelenő újság külsejében és tartalmában, a gazdag szöveg- és képanyag, a gyerekoldal, a háziasszony oldala, a kulturális hírek igazi családi olvasmánnyá teszik.

Четете интернетната страница на Българското републиканско самоуправление www.bolgarok.hu, където ще намерите всичко за българите в Унгария – за техните организации, издания, празници, културни програми и др.

Олвасяк а Болгър Орзъагос Önkormányzat honlapját а www.bolgarok.hu címen, ahol minden információt megtalálnak а magyarországi bolgárokról, а szervezeteikről, а kiadványaikról, а ünnepeikről, а kulturális rendezvényeikről stb.

A Bolgár Országos Önkormányzat tagjainak névsora (2003-2007)

Elnök

dr. Muszev Dimitrov Dancso

Alelnökök

Andonov Alekszi Petrov, Hadzsikosztova Gabriella, Karailiev Iván

Tagok

Bajcsev Peter, Belosinov Dragetta, Bonev Anton, Bonev Jordan, Canov Hrisztov Marin, dr. Irinkov Dimiter Mihály, Ivanov Emil, Kalicov Vladimir, Kirkov Vladimir, Kusev Nikola, Miskolczi Dimitranka Dimitrova, Tanev Dimiter, Tütümkov-Hrisztov Jordan, Valcsev-Ivanov János, Varga Szimeon, Vladov Veronika, Vladova Ivanova Ivanka

Избори

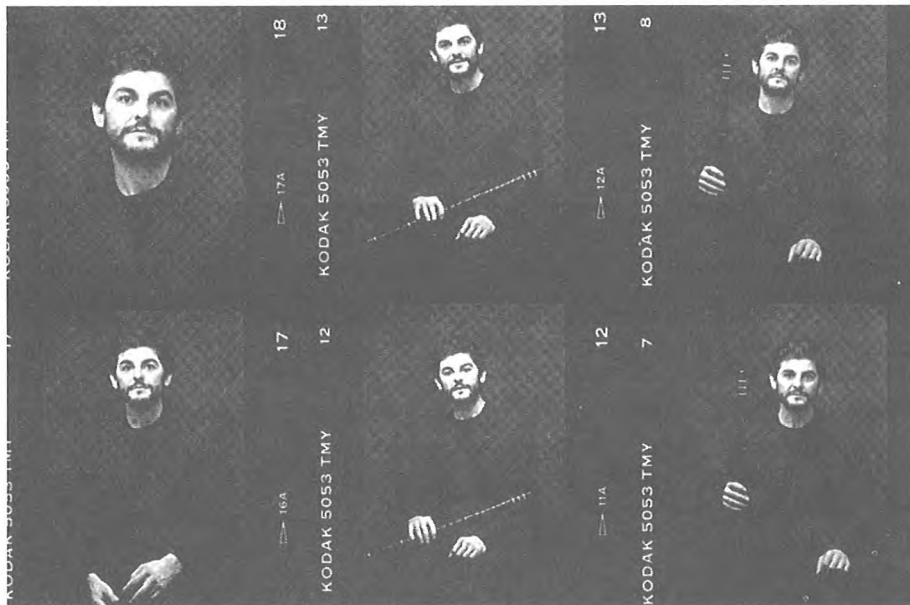
Държавната избирателна комисия насрочи за 4 март 2007 г. изборите за регионални и републикански самоуправления на малцинствата. Българските избиратели по места ще имат възможност да подадат своя глас за републиканско и столично самоуправление, както и за самоуправление на област Пеща. Българското републиканско самоуправление ще се състои от 25 души, Столичното българско самоуправление – от 9 души, Българското самоуправление в област Пеща – 9 души. Всички, които имат право да участват в изборите ще бъдат уведомени от местното кметство за мястото на провеждането им. Дружеството на българите в Унгария е съставило свои листи за трите изборни органа.

Választások

Az Országos Választási Bizottság a területi és országos kisebbségi önkormányzatok tagjainak általános választását 2007. március 4-re tűzi ki. A helyi bolgár kisebbségi képviselők országos, fővárosi és Pest megyei önkormányzatot választanak. A Bolgár Országos Önkormányzat 25, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat 9, a Pest Megyei Bolgár Önkormányzat szintén 9 tagból fog állni. A választásra jogosultakat a helyi polgármester értesíti a választás pontos helyszínéről. A Magyarországi Bolgárok Egyesülete mindhárom testületre állított listát.

В Б Р О Я
ч е т е т е

Програма
за м. март

Концерт на Теодосий Спасов в Българския културен дом

9 март, петък, 19.00

Вход: 1000 фор. (продажба на билети: преди концерта)

Теодосий Спасов е »слънчевото дете« на съвременната българска музика, бликаща от традициите. Той навлиза в днешния музикален свят, идвайки от народната традиция: от уроците в селското читалище през средното музикално училище за народни инструменти в Котел и

Музикалната академия в Пловдив, която придава арт оттенък на неговата чувствителност. После една покана от приятел да изпълни неговата съвременна композиция по мотиви на традиционната музика в запис за радиото насочва интереса му към нови търсения. Въпреки че новаторството не се радва на радушен прием през 80-те години, запалената страст към откриване на собствен път в музиката, в творчеството и общуването не е угасена и до днес.

В музиката му има много импровизация, елементи на поп, джаз, традиционен фолк – и всичко това сплетено в неповторимия букет на Балканите.

Teodoszij Szpaszov koncert a Bolgár Művelődési Házban

2007. március 9., péntek, 19.00 óra

Belépőjegy: 1000 Ft (a helyszínen kapható)

Teodoszij Szpaszov a hagyományokból fakadó mai bolgár zene „napgyermek”. A népzene felől érkezett a kortárs zene világába: az első leckéket a falusi kultúrházban kapta, aztán jött a koteli népzenei középiskola és a plovdivi zeneakadémia, mely művészi árnyalatot adott érzékenységének. Aztán kapott egy baráti meghívást rádiós felvételre, s ez új utak keresésére ösztönözte. Ezek az újítások nem találtak pozitív visszhangra a 80-as évek Bulgáriájában, de felkeltették benne a vágyat, hogy a saját útját keresse a zenében, az alkotásban, az emberi kapcsolatokban, s ez a vágy máig sem szűnt meg. Zenéjében helyet kap az improvizáció, kihallatszanak a pop, a jazz, a hagyományos folk hangjai is, és mindez olyan vegyületet képez, ami a Balkánból jön.

28 март, сряда, 19.30

Палата на изкуствата, Национална концертна зала „Бела Барток”

Будапещенски пролетен фестивал

През 2007 г. Марта Шебещен отбелязва 33 години от началото на своята творческа дейност. По този повод певицата, носителка на наградата Грами, е поканила творци, които са били и са особено важни за нея, приятели от Унгария и от чужбина. Сред участниците в концерта срещаме имената на *Мужикаш, Ференц Шебьо, Бела Халмош, Балаж 'Донго' Соколаи, Матяш Бояи, Ървин Анди (Ирландия), сестри Бисерови (България), оркестрите Вуйчич и Шьондъорбьо.*

Българска танцова къща

Българското самоуправление в XIII район организира български танцови вечери в Центъра за деца и младежи в Андялфолд (1138 Bp. Dagály u. 15/a) с участието на оркестър »Право« на 31 март и 28 април – събота, от 19 до 23 часа.

Bolgár táncház

az Angyalföldi Gyermekek és Ifjúsági Házban (1138 Bp. Dagály u. 15/a) a Pravo zenekarral, a XIII. ker. Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával 2007. március 31-én és április 28-án, szombati napokon 19-23 óráig.

2007. március 28. szerda 19:30

Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Budapesti Tavaszi Fesztivál

Sebestyén Márta 2007-ben ünnepli pályafutásának harmincharmadik évét. Ebből az alkalomból a Grammy-díjas énekesnő vendégül látja múltja és jelene legfontosabb alkotótársait, magyar és külföldi barátait. A koncerten többek között fellép a Muzsikás, Sebő Ferenc, Halmos Béla, Szokolay „Dongó” Balázs, Bolyai Mátyás, Andy Irvine (Írország), a Biszerov nővérek (Bulgária), a Vujicsics és a Söndörgő Együttes.

IMPC PERSONNEL HUNGÁRIA KFT.

Megbízónk a Convergys a világ egyik legnagyobb vevőkapcsolati szolgáltatója. A Convergys szoros partneri együttműködésben végez ügyfélszolgálati és értékesítési szolgáltatást a CISCO – a világ egyik leggyorsabban fejlődő információtechnológiai vállalata – számára. A CISCO a hálózati információáramlás globális szakértője, ma már 20 Mrd USD-t meghaladó éves árbevétellel. Úttörő szerepet játszik az internetes üzleti megoldások alkalmazásában, legyen az az ügyfélszolgálat, értékesítés, képzés, pénzügy vagy a humán erőforrás menedzsment területe. Megbízónk izgalmas, kihívásokkal teli, nemzetközi értékesítési karrier lehetőséget biztosít világszínvonalú szervezetében. Számára keresünk

ELADÁSI MENEDZSER / INSIDE CHANNEL ACCOUNT MANAGER

(BULGÁRIA)

(Ref.: JP0592916ab)

munkakörbe Bulgária területére, budapesti munkahellyel.

A belső értékesítési menedzser feladata:

kapcsolattartás a viszonteladókkal, a jelentősebb projektek megvalósításának koordinációja, a viszonteladók támogatása, tanácsadás, továbbképzésük szervezése, új, addicionális üzleti lehetőségek feltárása, viszonteladói hálózat bővítése.

Követelmények:

Egyetemi/ főiskolai diploma (preferált szakirány: kereskedelem, marketing, közgazdaság, informatika, műszaki)

Tárgyalási szintű bolgár és angol nyelvtudás

Kitűnő kommunikációs képesség szóban, írásban

Csapatszellemű együttműködési készség

Motiváció az eladási célok megvalósítására

A Microsoft Office alkalmazások ismerete

Érdeklődés az internetes és számítógépes hálózati megoldások iránt.

Előnyt jelent:

értékesítési és informatikai tapasztalat

Amit a megbízó nyújt:

korszerű, kulturált munkakörnyezet

fiatal, dinamikus csapat

élenjáró technológia, legkorszerűbb továbbképzések

kitűnő alapfizetés+kiemelkedő mértékű forgalmi jutalék

Jelentkezésüket magyar- és angolnyelvű fényképes önéletrajzzal az alábbi címre kérjük:

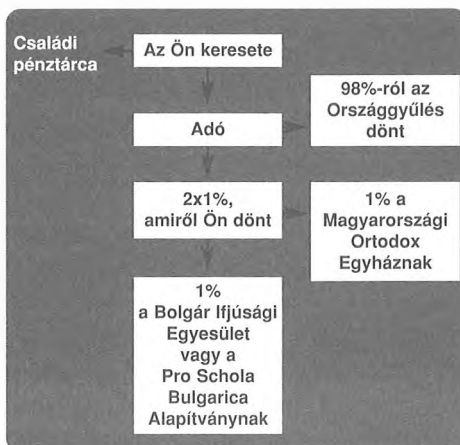
IMPC PERSONNEL HUNGÁRIA KFT. • Cím: 8000 Székesfehérvár, Ányos Pál utca 3.

Telefon: 30/ 851 1149 • Kapcsolattartó: Kaszás Ferenc, CEO • E-mail: cv@impc.hu • URL: <http://www.impc.hu>

Дарете 1%
от своя данък за
българските
фондации и
дружества!

**Българска православна
църковна община**
Технически номер: 0372
**Българско младежко
дружество**

Данъчен № 18089154-1-41
**Фондация Про скола
булгарика**
Данъчен № 18066184-1-42

Egy százalék!

Önnek május 20-áig adóbevallást kell készítenie, melyhez a hivatalos nyomtatványokat ezekben a napokban kapja meg. Szeretnénk felhívni a figyelmét arra, hogy adóbevallásának első oldalán, a C ablak utolsó sorában jelezheti, hogy nyilatkozatot tesz adója kétszer egy százalékról – a **Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház** (technikai szám: 0372), továbbá a **Bolgár Ifjúsági Egyesület** (18089154-1-41) illetve a **Pro Schola Bulgarica Alapítvány** (adószám: 18066184-1-42) javára. Ne feledje, ha nem rendelkezik az 1%-okról, azok az állami költségvetésbe kerülnek, és sorsukról mások döntenek – Ön helyett!

